

VYSTĚHOVALCI.

Napsal Gaston Humbert.

Jako pohádka zní vypravování starých amerických Čechů, jak tenkrát, před pětacíty, čtyřiceti, ba padesáti lety dostávali se na druhý břeh Atlantického oceánu, do té země americké, která — prý oplývala mlékem a strdím a bůh ví, jakými lektvary ještě. Vzpomínám na starého českého učitele v Chicagu, kterak mi líčil tu svoji pout, sedě na nízké lavičce své malé školy, v níž už asi osmačtyřicet let pěstoval národní cit a vědomí malých českých Američanů. Vzdálený, starý český vlasteneček!... "Bylo nás pasažérů asi 200, a toho roku, někdy v letech padesátých, v listopadu, čekali jsme v Bremách již 3 neděle, poněvadž nepříznivý vítr nedovoloval vyplouti. Konečně, když už jsme se čekání nasytili a sám kapitán byl netrpěliv, dostali jsme se přece z přístavu do řeky — ale vítr byl tvrdošijnější než my a ještě v ústí řeky jsme leželi celý týden. Konečně, 17. prosince, byli jsme na řípu. Koupil jsem si za 28 dolarů místo v mezpalubí, ale bylo mi tam tak úzko, že jsem z mála svých peněz přidal ještě 5 dolarů, abych mohl do druhé kajuty, která zaujímala zadní prostor mezpalubí, jsouc oddělena od vlastního mezpalubí prkennou stěnou; bylo nás tam 17 pasažérů, z nichž 5 dam. Loď byla americký trojstěžník. Ze 200 cestujících bylo jich jen 8 v kajutě první. Prostor, na který cestující v mezpalubí měli právo, nebyl příliš veliký, zvláště když zadní část lodi z velké části byla zastavena bednami zboží a různými zásobami. Každý měl pro sebe lůžko, místo pro kufr a mimo to ještě tolik volného prostoru, že na něm mohl stát a nejvýše ještě se otočiti; chodit bylo lze jenom tenkrát, když ostatní cestující se odebrali na kutě nebo byli-li na palubě, nebo když se druhému uránilo vylézt na bedny a kufry, aby bližšímu svému udělal místo. Lůžka byla umístěna podél lodi na obou stranách tak, že tvořila řady ve dvou patrech. Každé z těchto pater skládalo se z rámu asi 100 stop dlouhého a 5½ stop širokého; spodní řada byla jen asi půl stopy nad podlahou mezpalubí, hořejší 3 stopy nad spodní; posunovací prkny byl tento rám rozdělen na lože tak, že osa lůžek tvořila s podélnou osou lodi pravý úhel. Jelikož cestujícím bylo dovoleno vysunouti dvě sousední stěny (každá třetí byla nehybná), mohly vždy tři osoby se dohodnouti a položit svoje žíněnky souběžně s osou lodi, což bylo pohodlnější. Neptejte se jaký zde byl vůně vzduch! A větrati nebylo možno. Když tak všickni byli nemocni, mohli umírat jen z toho děsného nepohodlí. Však jich také cestou pomřelo!

Místo pro druhou kajutu byl obdélník 20 stop zdělí, 11 stop zšíří, tedy celkem 220 stop čtverečných; poněvadž lůžka zabírala místo 16 stop zdělí, 5½ stop zšíří, tedy 88 stop čtverečných, zbylo pro nás 17 osob jen 132 čtv. stop ve tvaru obdélníku 5½ stop širokého a 20 stop dlouhého — do dnes si ta ústa dobře pamatují, protože o tom dětem často vypravují — a mimo to za ložnicí ještě kus 4 st. široký a 5½ st. dlouhý. A v tom jsme musili vydržet přes pět neděl — a to prý byl ještě vítr tuze příznivý!"

Jak docela jinak cestují vystěhovalci dnes — bohužel, je mezi nimi pořád ještě mnoho českých a sotva se ti udá, abys plul přes Oceán, aniž jadedš v mezpalubí nějakého rodáka nebo aspoň dobrého bratra ze Slovače a z Uherska! Dnes není třeba čekat v Bremách

leč asi den nebo dva, jelikož mezpalubníci musí býti na lodi již den před odjezdem, načež v sedmi krátkých dnech jsou v zemi svobody a hojnosti dolarů. Nynější velké transatlantické parníky pojíou snadno 800 až 1000 ba i více mezpalubníků, jimž vykazány jsou prostorné sály v mezpalubí, a to zvláštní ložnice, pro muže i ženy zvlášť, i společné jídelny, arci prostě zařízené, ale za to provětrávané tak, že život je tu nesitelný i tenkrát, když bouřlivé moře a mořská nemoc upoutá kde koho na lože a přivede u většiny nezbytné následky žaludečního rozruhu. V těch dobách není volno ani nabobům v kajutě první... Za počasí jenom poněkud snesitelného mají však mezpalubníci a vystěhovalci k dispozici celou lodní přídu, obyčejně palubu hořejší i nadpalubí, a tam tráví z valné části svoje dlouhé chvíle, jež snaží se zažehnati způsobem co nejrozmanitějším: povídají si ve skupinách o vlastní pořád se vzdalují, baví se žerty a hrami, arci nikoli kopanou nebo tenisem, děti pobíhají, pokud mohou, po schůdkách nadpalubí nahoru i dolů, někteří někde v koutě podřimují, ale vždycky poskytuje toto lodní zákoutí obraz nadmíru rozmanitý tak, že panstvo z první kajuty, mající přístup na můstek nad mezpalubím, bavívá se celé hodiny pohledem na to mraveníště dole. Ale baviti se s mezpalubníky jest zakázáno! Zablédl jsem na své pouti do Ameriky mezi houfeem vystěhovalců po česku se bavících známou tvář — patřila hezkému děvčeti z ochutnávarny nedávné výstavy pardubské blahé paměti. Děvče mne vidělo také, ale — stydělo se. Nebylo mi jasno, proč vlastně, neboť z této stránky jsem krásnou Herminku neznal. Zavolal jsem na ni a dala si říci, přiblížila se k roubení, na němž jsem nahofe stál. V tom, co si povídáme, přistoupí k dívece dorozří námořník se slovy: "Bitte, das ist verboten!" a měli jsme po radosti. Ovšem jen prozatím!...

Mezpalubníkům nevede se zle. Ráno dostanou kávu s mlékem a cukrem, housky a chléb žitný. V poledne polévku se zeleninou, maso a brambory. Odpoledne ve 3 hodiny kávu s mlékem a cukrem, večer v 7 hodin čaj neb kávu s mlékem a cukrem, housky a žitný chléb s máslem neb teplou večeří. Mimo to mají na hořejší palubě také výčep, kde mohou si koupiti dobré pivo, nikoli však lihoviny. Pivo také jen do jisté míry, nikoli do ochmelení. V té příčině podléhají naprosto lodním vrchnostem — vždyť ani kajutníci první třídy nesmí se opíjeti!

Přes to všecko kontrast mezpalubníků s pasažéry třídy první, ba i druhé je veliký. Stačí toliko uvést, že v první třídě, která má k dispozici procházky až 100 metrů dlouhé a všecko technicky možné pohodlí, lze najati nejen prostranné kabiny, ale celé byty, skládající se z ložnice, salonu, toalety, koupelny, to vše s přepychem královským!

Všecky zbytky po bohatých snídaních i obědch třídy první a druhé házejí se do moře. Ptali jsme se proč raději se to neprodává mezpalubníkům, z nichž mnohý tímto způsobem rád by si přilepšil. Bylo nám řečeno, že pak by kde kdo jezdil v mezpalubí a nikdo v kajutě první. Rád věřím, neboť těch několik dní nepohodlí snese se dosti snadno — na širém moři, kde plavba je po případě nejnepříjemnější, je loď toliko 5 dní a několik hodin — tím spíše, když je přeplavba poměrně levná, za nějakých 200 korun, až ceny kolísají podle konkurence a loděmi francouzskými a na jméno anglickými — a také jsme zahlédli mezi skutečnými vystěhovalci několik velmi

slušných pánů, se zlatými brejlemi na nose a prsteny z téhož kovu na prstech, ba i když loď zajížděla do přístavu newyorského, a cestující chystali se vystoupiti, vyklubala se z nějaké neuhledné osoby dáma s kloboukem, hedvábnou bluzou a velmi slušným chováním. Nepříjemnosti vznikají mezpalubníkům a vystěhovalcům zejména při vylození, kdy musí prodělati mnoho zákonem předepsaných formalit, odebrati se do zvláštních budov a vyčkati tam prohlídky nejen zavazadel, ale i prohlídky lékařské, vykazati se potřebným obnosem peněz, aby hned při prvním kroku nepřipadli úřadům na obtíž — pak teprve může nastati kýžená honba po dollarech. Kolik z těch, kteří doufali nalézt štěstí za mořem, zklamali se ve svých nadějích! Ale jsou mnozí z nich, kteří teď jinak nevracejí se do vlasti než v první třídě a platí s gusem za královské pohodlí až tisíce korun.

Příroda nás upozorňuje, když nám něco schází. Můžeme to říci dle našeho citění se. To je doba, kde platí dobrý lék. Nejspíše slyšeli jste o Dra. Petra Hoboku, starém bylinném léku, který se neprodává v lékárnách, ale jenž je v užívání po více než 100 let. Teď je doba zkusit ho. Pšete na Dr. Petr Fahrney & Sons, 112-118 So. Hoyle Ave., Chicago, Ill.

Čeští rolníci pozor!

My máme na skladě všechno hospodářské nářadí. Nyní nabízíme vám naše

vyorávače na brambory.

Je to výtečné nářadí, bez něhož se neobejde žádný pěstitel brambor, řepy, mrkve a jiných plodin kořenových.

Prodáváme vše, čeho je třeba pro dům a hospodářství

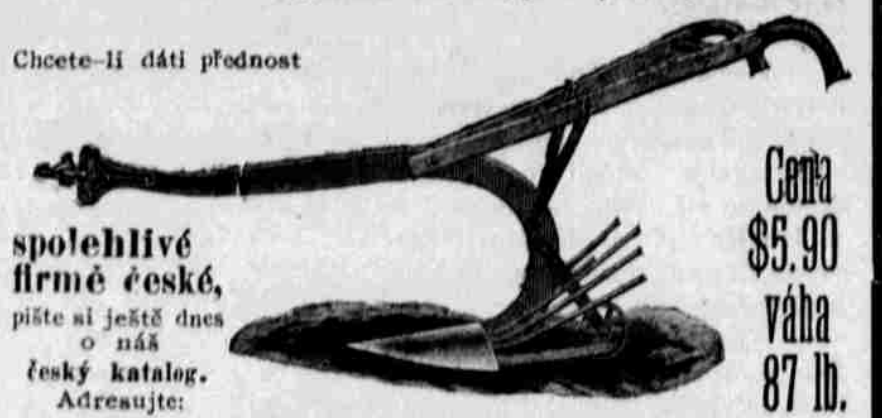
Nízké tovární ceny, řádná obsluha, přímé poctivé jednání.

Chcete-li dáti přednost

spolehlivé firmě české, pište si ještě dnes o náš český katalog. Adresujte:

U. S. Mail Order House,

Marshall Boul. and 21st St., Chicago, Ill.

Cena \$5.90 váha 87 lb.

A. N. Frick & Son Co.

Velkoobchodníci a importéři

LIHOVIN a LIKÉRŮ.

Nástupci firmy: L. Kirscht Sr., Frick Verbetz.

Tel. 544. 1001 Farna. ul., Omaha

Zánět svalů.

Vystavení se větru neb pouhé nachlazení může působit často těžký případ bodavě bolestného rheumatismu. V takovém případě není naprosto lepšího prostředku k odstranění otoku a k umírnění bolesti nežli

Severův Olej Sv. Gotharda

Jest to nejlepší mazání pro všechny rheumatické a neuralgické případy, pro popálení, opaření, vyvrtnutí, poštipání hmyzem, atd. Cena 50 centů.

Zánět ledvin.

Jest málo chorob tak bolestných neb tak vážných jako tato. Zachraň se před osudnou Brightovou nemocí užívaje v čas

Severova Sílitel ledvin a jater.

Cena 75c. a \$1.25.

Zápal plic.

Náhle ochlazení má často za následek porušení plicního tkaniva, tak že každý, kdo jest náchylným k některé poruše dýchacího ústrojí, měl by ihned účinně vaří k

Severovu Balsámu pro plíce.

Cena 25c. a 50c.

Zánět žaludku.

Žádná choroba nepůsobí tak mnoho prudkých bolestí, ale zase málokterá se dá tak snadno vyléčiti, jestliže při prvních známkách žaludeční choroby sáhne pacient k pravému prostředku, kterým jest

Severova Žaludeční Hořká.

Cena 50c. a \$1.00

Zánět srdce.

Jest nebezpečno odkládati, jestliže srdce a jeho jemné blánky jsou chorobou stíženy. Hledej ihned prostředku ulevujícího a kup si

Severův Sílitel Srdce.

Cena \$1.00

U všech lékárníků.

Lékařská porada zdarma.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA